

Aseptiikka pientoimenpiteissä, yleisohje

Pientoimenpiteellä tarkoitetaan yleensä ilman yleisanestesiaa ja osastohoitoa tehtäviä toimenpiteitä joissa rikotaan ihoa tai limakalvoja tai kajotaan steriiliin ruumiinosaan.

Tavanomaiset varotoimet ovat infektioidentorjunnan perustana ja niitä tulee noudattaa myös pientoimenpiteissä.

Käsihygienia

Pientoimenpiteissä kaikilta osallistujilta edellytetään hyvää LSHP:n ohjeistuksen mukaista käsihygieniaa. Käsihygieniaohje ja kirurginen käsien desinfektio sekä ohje suojakäsineiden käytöstä

Toimenpidealue

Terve iho ja limakalvot toimivat suojana mikrobeja vastaan ja toimenpidealueen ihorikot ja infektiopesäkkeet voivat altistaa infektiokomplikaatioille.

Ihokarvat eivät lisää infektioriskiä, mutta mikäli niitä joudutaan lyhentämään, se tapahtuu ihoa vaurioittamatta sähköisellä leikkurilla.

Toimenpidealue desinfioidaan LSHP:n Leikkaus- / toimenpidealueen ihodesinfektio - ohjeen mukaan.

Toimenpidealue peitellään steriileillä, nestettä läpäisemättömillä leikkausliinoilla.

Toimenpideympäristö

Pientoimenpiteet tehdään toimenpiteisiin tarkoitettussa huoneessa, jossa on tarvittava välineistö toimenpidettä ja potilaan seurantaan varten. Toimenpidehuone puhdistetaan toimenpiteiden välillä. Liikenne huoneessa on pidettävä mahdollisimman vähäisenä.

Steriilit välineistöt sekä niiden pakkaukset, indikaattorit ja viimeiset käyttöpäivät tulee tarkistaa ennen käyttöä.

Steriili toimenpidepöytä on tarpeen toimenpiteissä joissa on tarve laskea steriilejä välineitä väliaikaisesti pöydälle.

Toimenpidevälineet

Välineiden huolto on osa hyvin toteutettua hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisyä. Monikäyttöiset välineet huolletaan välinehuollossa. Kertakäyttöisiä välineitä käytetään vain kerran. Terävät ja särmäiset välineet laitetaan suoraan pistävän ja viiltävän jätteen keräysastiaan.

Henkilökohtaiset suojaimet

Henkilökohtaisten suojaimien tehtävänä on varmistaa toimenpiteen aseptisuus sekä suojata työntekijää veri- ja eriteroiskeilta. Liitteenä olevassa taulukossa on kuvattu yleisimmissä pientoimenpiteissä tarvittavat henkilökohtaiset suojaimet ja niiden tarve.

Pientoimenpiteissä käytettävät suojaimet

	Steriilit(ss) tai tehdaspuhtaat (tp) suojakä- sineet	Kirurginen suo- nenäsuojus	Steriili(ss) tai tehdaspuhtas (tp) suojatakki	Hiussuojus	Steriili toimen- pidepöytä
Selkäydinnestenäytteen otto, selkäydin- ja epidu- raalipuudutus, jossa ei aseteta katetreja epi- tai intraduraalitilaan	ss	kyllä*	ei	ei	ei
Selkäydintilaan kohdistu- vat toimenpiteet, joissa asennetaan katetreja epi- tai intraduraalitilaan	ss	kyllä*	tarvittaessa ss	kyllä	kyllä
Luuydinnäytteen otto	ss	kyllä	ei	ei	tarvittaessa
Ison nivelen punktio	ss	kyllä	ei	ei	ei
Ilman yleisanestesiaa otettavat koepalat	ss	kyllä	ei	ei	kyllä
Pleurapunktio	ss	kyllä	ei	ei	kyllä
Poskiontelopunktio	tp	kyllä	ei	ei	ei
Perifeerisen laskimokatet- trin laitto	tp	ei	ei	ei	ei
Keskuslaskimokatetrin laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä
Invasiiviset radiologiset toimenpiteet	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä
Angiografiat	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä
Valtimokatetrin laitto	ss	kyllä	ei	ei	ei
Luomen poisto	ss	kyllä	ei	ei	kyllä
Haavan ompelu	ss	kyllä	ei	ei	kyllä
Hengitysteiden imu	tp	kyllä	ei	ei	ei
Virtsarakon katetrointi	ss	ei	ei	ei	ei
Virtsarakon punktiokatet- trin laittaminen	ss	kyllä	ei	ei	kyllä

*Kaikilla toimenpiteeseen osallistuvilla

Lähde: Lääkärilehti, 36/2019, Pientoimenpiteiden aseptiikka, Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta 7. uudistettu painos